

1614 (43)
נובמבר 2012

א.ג.נ,

הנדון: הפרשות לקרן השתלמות בשנת המס 2012

פקודת מס הכנסה מתירה בתנאים מסוימים ניכוי תשלומים לקרן השתלמות לשכירים, לעצמאים, לחברי קיבוץ ולשכירים בעלי שליטה בחברת מעטים.

להלן ריכוז ההוראות בנושא זה לגבי שנת המס 2012:

1. שיעורי הפרשות

בשנת המס 2012 יותרו בניכוי הפרשות לקרן השתלמות כדלקמן (שנתי):

(1) שכיר רגיל (שאינו בעל שליטה)

הפרשות מעביד עבור עובדים שכירים רגילים (שאינם בעלי שליטה) שאינם בגדר הכנסת עבודה (סעיף 3(ה) לפקודה) יותרו בניכוי כדלקמן:

7.5% מהמשכורת החודשית שאינה עולה על 15,712 ש"ח (188,544 ש"ח לשנה) ו-2.5% תשלום מקביל של העובד.
(אצל עובדי הוראה: 8.4% חלק המעביד ו-4.2% חלק העובד).

עמדת הרשות למסים בישראל הינה שתקרת המשכורת הקובעת הינה בגין הכנסתו הכוללת של העובד ממשכורת, ולא בגין כל מקום עבודה בנפרד, אם הוא עובד במספר מקומות עבודה.

(2) שכיר בעל שליטה

הפרשות החברה בגובה של עד 4.5% מהמשכורת החודשית שאינה עולה על 15,712 ש"ח (188,544 ש"ח לשנה).

ניכוי ההוצאה מותנה בתשלום מקביל של בעל השליטה בשיעור של שליש לפחות (1.5%). היינו, על מנת ליהנות מההטבה המקסימלית בשנת המס 2012 יש צורך בהפרשה בשיעור של 6% (4.5% חלק המעביד ו-1.5% חלק העובד) ממשכורת שנתית שאינה עולה על 188,544 ש"ח (הפרשה מירבית - 11,313 ש"ח וניכוי מירבי של - 8,484 ש"ח).

מובהר בזאת, כי הפרשות המעביד מעבר לשיעור של 4.5% ועד לשיעור של 7.5% מהמשכורת שאינה עולה על 188,544 ש"ח - אומנם לא תותר כהוצאה בידי המעביד, אך לא תיחשב כהכנסה בידי בעל השליטה (מותנה בתשלום מקביל של לפחות שליש על ידי בעל השליטה, כאמור לעיל), וכך ניתן למעשה להעביר כספים מהחברה לבעל השליטה בעלות של שיעור מס החברות בלבד. הפרשה בשיעור העולה על 7.5% תיחשב כהכנסת עבודה של בעל השליטה בעת ההפרשה כאמור בסעיף 3(ה) לפקודת מס הכנסה. (בדומה לשכיר שאינו בעל שליטה).

(*) המידע הניתן בחוזר זה ניתן כשרות ואינו מהווה תחליף למקור. אף כי נעשו מאמצים להקפיד על דיוק המידע בחוזר זה אין לשכת רואי חשבון אחראית בצורה כלשהיא לתוכנו כל שימוש בו מחייב בדיקה או קבלת יעוץ על בסיס מקצועי

(3) עצמאי וחבר קיבוץ

4.5% מההכנסה מעסק או משלח יד שאינה עולה על 255,000 ש"ח (ניכוי מירבי של 11,475 ש"ח). הניכוי כהוצאה מותנה בתשלום נוסף של העצמאי או הקיבוץ בשיעור של 2.5%. היינו על מנת ליהנות מההטבה המכסימלית בשנת המס 2012 יש צורך בהפרשה בשיעור של 7% מההכנסה שאינה עולה על 255,000 ש"ח (הפרשה מירבית - 17,850 ש"ח וניכוי מירבי של 11,475 ש"ח).

2. תקרה להפרשות לעצמאי שהוא גם שכיר

ישנה מגבלה על התשלומים לקרן השתלמות לעצמאי שיש לו גם הכנסה ממשכורת שבגינה מפריש מעבידו סכומים לקרן השתלמות.

הסכומים שיותרו לניכוי לעצמאי כאמור, בגין תשלומיו לקרן השתלמות כעצמאי, ייקבעו בהתאם להכנסתו כעצמאי [עד לתקרת ההכנסה הקובעת הקבועה בסעיף 17 (א5) - 255,000 ש"ח בשנת 2012] בהפחתת המשכורת שבגינה הפריש לו מעבידו כספים לקרן השתלמות בשנת המס.

(ראה סעיף 2(5) לתקנות מס הכנסה (ניכוי הוצאות מסויימות), תשל"ב-1972).

3. צבירת ותק

לפי סעיף 9(א16) לפקודה, משיכת כספים מקרן השתלמות (קרן והפרשי הצמדה, וכן ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה המוטבת - ראה סעיף ד' בהמשך) פטורה ממס לאחר פטירה, ובחיי בעל החשבון - לאחר חלוף 6 שנים ממועד התשלום הראשון לקרן (לגבי עובד שהגיע לגיל פרישה - לאחר חלוף 3 שנים). לגבי סכומים ששימשו את העובד לצורך השתלמותו - אם חלפו 3 שנים ממועד התשלום הראשון.

"מועד התשלום הראשון" ייחשב המוקדם מבין סוף החודש שבו שולם התשלום הראשון, או סוף החודש שלגביו שולם התשלום הראשון, אך לא לפני תחילת שנת המס שבה שולם. היינו, ניתן להפקיד לראשונה בקרן ההשתלמות עד 31 בדצמבר 2012 וליהנות מוותק של תחילת השנה.

4. מיסוי ריבית ורווחים אחרים בעת המשיכה מקרן השתלמות

עקרונית, ריבית ורווחים אחרים (להבדיל מהקרן והפרשי ההצמדה) המתקבלים בעת פדיון של קרן השתלמות, חייבים במס בשיעור של 25% (על החלק שנצבר עד 31 בדצמבר 2011 - 20%, עד 31 בדצמבר 2005 - 15%).

ואולם, לפי סעיף 9(א16) לפקודה יחול פטור ממס במקרים הבאים:

לגבי משיכת סכומים מקרן השתלמות של שכירים

- יחול פטור מלא על התשואה הנובעת מהפקדות בקרן השתלמות עד המועד הקובע (31 בדצמבר 2002).
- כמו כן, יינתן פטור בגין משיכת מלוא הקרן (שמקורה בהפקדות העובד והמעביד, לרבות הקרן שחויבה במס במועד ההפקדה) וכן בגין משיכת ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה מוטבת (לגבי הפקדות החל מיום 1 בינואר 2003):

"הפקדה מוטבת" - כל אחד מאלה:

- (1) סכום ששולם מעביד, עד גובה הסכום או השיעור שאין רואים אותו, לפי סעיף 3(ה), כהכנסת עבודה בעת ששולם לקרן;

(2) סכום ששילם העובד שהוא אחד מאלה :

- (א) סכום שאינו עולה על שליש מהסכום ששילם המעביד בשיעור הקבוע בסעיף 3(ה), בשל משכורתו הקובעת של העובד כהגדרתה בסעיף האמור ;
- (ב) סכום בשיעור שאינו עולה על 2.5% ממשכורתו הקובעת של העובד ;
- (ג) סכום בשיעור אחר שנקבע לתשלומי העובד בהסכם קיבוצי שאושר לפי חוק הסכמים קיבוציים, התשי"ז-1957, לפני 12 ביוני 2002.

לגבי משיכת תשלומים מקרן השתלמות לעצמאים ולחברי קיבוץ

- יחול פטור מלא בגין התשואה הנובעת מהפקדות בקרן ההשתלמות לעצמאיים עד ליום 30 בנובמבר 2002 (לחברי קיבוץ עד ליום 31 בדצמבר 2002).
- בגין הפקדות שבוצעו החל מיום 1 בדצמבר 2002 (חברי קיבוץ החל מיום 1 בינואר 2003) יינתן פטור בגין ריבית ורווחים אחרים שמקורם בהפקדה המוטבת (סכום של 17,880 ש"ח לשנה בשנת 2012).

5. סדר הקדימויות של משיכת כספים חלקית מקרן השתלמות

ביום 14 במרץ 2011 פורסמו בקובץ התקנות 6984, תקנות הפיקוח על שירותים פיננסיים (קופות גמל) (משיכת כספים חלקית מקרן השתלמות), התשע"א-2011 (להלן - **התקנות**) הקובעות את סדר הקדימויות של משיכת הכספים מכל אחד ממרכיבי חשבון קרן ההשתלמות (הן תשלומי המעביד והן תשלומי העובד), במקרה של משיכת כספים חלקית מקרן השתלמות.

"המועד הקובע" - 31 בדצמבר 2002 ובקרן לעצמאים 30 בנובמבר 2002.

"תשלומי ההפקדה המוטבת" - תשלומים ששולמו מהמועד הקובע ואילך שהם תשלומי ההפקדה המוטבת כהגדרתה בסעיף 9(א16) (ג) (תשלומי המעביד והעובד באחוזים הנקובים בסעיפים הנ"ל מסכום חודשי של עד 17,880 ש"ח), או בסעיף 9(ב16) לפקודת מס הכנסה (לגבי קרן השתלמות לעצמאים).

סדר המשיכות (ברירת המחדל) יהיה כדלקמן :

(1) מחלק מרכיב החשבון של התשלומים החייבים (תשלומים ששולמו לקרן ההשתלמות מהמועד הקובע ואילך שאינם תשלומי ההפקדה המוטבת). התשואה על מרכיב זה חייבת במס.

(2) מחלק מרכיב החשבון של תשלומים עד למועד הקובע. התשואה על מרכיב זה פטורה ממס.

(3) מחלק מרכיב החשבון של תשלומי ההפקדה המוטבת. התשואה על מרכיב זה פטורה ממס.

המשמעות : התקנות מאפשרות למי שהפקיד בקרן השתלמות מעבר לסף הפטור (סכומים שאינם נחשבים להפקדה מוטבת), למשוך רק את הכספים הנ"ל שהתשואה בגינם חייבת במס ולהשאיר בקרן את הכספים שהתשואה בגינם פטורה ממס.

התקנות מאפשרות לעמית לבחור לפי בקשתו גם בסדר משיכה שונה. סדר הקדימויות החדש מבטל את סדר הקדימויות הקודם שנקבע בסעיף 41 יג(ב)(2) לתקנות מס הכנסה (כללים לאישור ולניהול קופות גמל), התשכ"ד-1964.